

Záznam z rokovania prezídií Copa a Cogeca

Program rokovania:

1. Dopad šírenia koronavírusu na európske poľnohospodárstvo
2. Diskusia s komisárom pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Januszom Wojciechowskim k dopadom krízy na poľnohospodársky sektor

Priebeh rokovania:

Obidva body programu boli prerokované súčasne a komisár Wojciechowski sa zúčastnil celého zasadania.

Prezident Copa Joachim Rukwied zdôraznil nutnosť zabezpečenia stability pre poľnohospodárov, odmietol krátenie rozpočtu SPP. Poľnohospodársky sektor je pripravený prispieť k Európskej zelenej dohode, ale musí za to byť riadne finančne odmeňovaný a kompenzovaný. Poľnohospodárom musí byť zabezpečená stabilita a životaschopnosť.

Prezident Cogeca Ramon Armengol zdôraznil úlohu družstiev v EÚ a zabezpečenie ich podpory počas krízy COVID-19. Zdôraznil problémy so zberom aj s distribúciou produkcie.

Komisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Janusz Wojciechowski ocenil prácu poľnohospodárov a potravinárov. Poľnohospodársko-potravinárske trhy musia zostať otvorené a pohyb tovaru a služieb na týchto trhoch musia byť plynulé. Komisia preto dňa 23/03/2020 zaviedla takzvané zelené pruhy, aby tovar mohol byť na jednotnom trhu presúvaný bez oneskorenia. Z hľadiska sezónnych pracovníkov v poľnohospodárstve Komisia s cieľom zabezpečiť ich presun medzi členskými štátmi uverejnila dňa 30/03/2020 usmernenie pre členské štáty. Komisia tiež schválila sériu štátnych pomoci so stropmi pre poľnohospodársku prvovýrobu - 100.000 eur, rybárstvo - 120.000 eur, a ostatné oblasti vrátane spracovania - 800.000 EUR. Komisia umožnila odklad podávania žiadostí o priame platby do 15/06/2020, takisto došlo k navýšeniu preddavkových platieb (Komisia zvýšila preddavky na priame platby z 50% na 70% a na platby na rozvoj vidieka zo 75% na 85%, dostupné budú od 16/10/2020). Komisia ďalej obmedzila fyzické kontroly na mieste s cieľom zabrániť ďalšiemu šíreniu koronavírusu. Európska komisia monitoruje situáciu na trhu. Komisia dňa 22/04/2020 rozhodla o zavedení súkromného skladovania pre mliečne výrobky, sušené odstredené mlieko, maslo, syr, hovädzie mäso, ovčie a kozie mäso. Rovnako budú zavedené opatrenia na stiahnutie nepredaných výrobkov z trhu. Tieto opatrenia by mali byť v platnosti po dobu maximálne 5-7 mesiacov. Flexibilita pre programy podpory trhu bude zavedená pre ovocie, zeleninu, včelárstvo, ale aj mlieko a školské ovocie. Komisia takisto podporí zavedenie článku 222 - plánovanie produkcie, napríklad v sektore mlieka (vrátane dobrovoľnej redukcie). Maximálna doba trvania pravidiel bude 6 mesiacov.

Prezidentka francúzskej FNSEA Christiane Lambert podporila zavedenie trhových opatrení, a uviedla, že je potrebné robiť viac najmä pre sektory mlieka a hovädzieho mäsa, ktoré čelia významným dopadom krízy. V tomto kontexte upozornila aj na problém veľkého objemu tovaru, ktorý je stále dodávaný z tretích krajín, vrátane Mercosuru. Prezidentka ďalej zdôraznila potrebu zabezpečenia podpory pre malé a stredné podniky, a uvítala posilnenú flexibilitu pre štátnu pomoc. Komisiu vyzvala na posilnenie flexibility vo využívaní finančných nástrojov, a k uvoľneniu rady reštriktívnych opatrení v rámci PRV. Poľnohospodársky sektor musí byť výkonný nielen v environmentálnom hľadisku, ale aj po ekonomickej stránke. Úloha a význam sektora ako takého musí byť posilnená, nie naopak.

Prezident švédskej LRF Martin Merrild vyzval na zabezpečenie zodpovedajúcich podmienok pre poľnohospodárov a poľnohospodársky sektor, aby bol schopný reagovať na ekonomické i environmentálne výzvy.

Prezident talianskej Confagricoltura Massimiliano Giansanti zdôraznil úlohu posilňovania sebestačnosti a SPP. Rozpočet SPP nesmie byť naďalej znižovaný. V USA napríklad prebieha podpora poľnohospodárskeho trhu - tá musí byť monitorovaná a posudzovaná, rovnaká úroveň podpory musí byť poskytovaná aj európskym poľnohospodárom, ak chceme zabezpečiť ich konkurencieschopnosť. Súčasná kríza bude mať vplyv na rad sektorov po celom svete, v EÚ musí byť venovaná pozornosť podpore trhu EÚ, vrátane súkromného skladovania. EÚ musí identifikovať najviac postihnuté poľnohospodárske sektory a zabezpečiť im primeranú podporu.

Komisár pre poľnohospodárstvo uviedol, že Komisia pripravuje celkom 12 legislatívnych návrhov s cieľom podporiť poľnohospodársky sektor. V USA však je situácia v poľnohospodárskom sektore horšia ako v EÚ, poľnohospodárstvo USA je významnejšie zasiahnuté. Rovnako tak rozpočet USA je neporovnateľný s rozpočtom EÚ. K zníženiu závislosti na importe komisár uviedol, že EÚ a hráči na vnútornom trhu sú závislí na exporte tiež, mnohokrát je podľa komisára jednoduchšie produkciu exportovať ako umiestniť na lokálnom trhu. To je nutné brať tiež do úvahy. Potravinová sebestačnosť by sa samozrejme mala posilniť, avšak to, čo bude vyprodukované navyše, by malo byť exportované. EÚ musí byť odolná, rovnako tak poľnohospodárstvo EÚ. K rozpočtu komisár uviedol, že dňa 23/04/2020 prebehne na Komisii diskusia k viacročnému finančnému rámcu, aj tu bude treba reflektovať potrebu posilnenej odolnosti poľnohospodárstva EÚ. Podpora teraz musí byť predovšetkým smerovaná tým, ktorí ju najviac potrebujú. Komisár tiež podporil presuny medzi piliermi.

Zástupca Rakúska Franz Reisecker uviedol, že problémom čelia najmä sektory hovädzieho mäsa a mlieka a mliečnych výrobkov, problémom čelí aj agroturistika. Zástupca uvítal zavedenie verejného skladovania, zdôraznil však, že pomoc je nutné zabezpečiť aj sektoru lesníctva, a to aj v kontexte lykožrúta. Podporil zabezpečenie adekvátneho rozpočtu SPP EÚ.

Zástupca Holandska Marc Calon zdôraznil nutnosť zabezpečiť adekvátny rozpočet pre SPP, aj využitie krízových rezerv v poľnohospodárstve. Európska zelená dohoda by mala byť odložená, rovnako tak aj Z farmy na stôl. Podľa zástupcu NL nie je možné predpokladať, že sa situácia na trhoch po kríze vráti do stavu, v akom bola pred krízou. Je preto potrebné myslieť na dlhodobé opatrenia, v NL sa očakávaná neľahká situácia v sektore mlieka a mliečnych výrobkov v časovom rámci 1 až 2 roky po kríze COVID-19.

Taliansky zástupca Coldiretti Roberto Moncalvo podporil zavedenie špecifických opatrení umožňujúcich skorší zber hrozna (tzv. zelený zber), implementované by mali byť články 219 a 221, nielen iba článok 222. Súkromné skladovanie by malo byť umožnené aj pre bravčové mäso, najmä šunku a stehná. Rozpočet pre SPP v rámci VFR by mal byť navýšený.

Komisár pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka uviedol, že Komisia sa bude zaoberať obnovou odvetvia cestovného ruchu, a to vrátane agroturistiky. Marshallov plán - ako ň usiluje predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyen - by mal zahŕňať aj poľnohospodársku politiku. Komisár podporil vyčerpanie doteraz nevyčerpaných zdrojov zo SPP, najmä z II. piliera SPP - v rámci EÚ nebolo zazmluvnených 6 miliárd EUR, ďalších 11 bolo alokovaných, zatiaľ však neboli preplatené. Vzhľadom k súčasnému suchu v EÚ sa komisár taktiež zaviazal implementovať do SPP nástroje riadenia rizík, ktoré by pomáhali situácie typu sucha riešiť.

Predseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha podporil urýchlené prijatie prechodného obdobia na obdobie dvoch rokov bez zmien jednotlivých opatrení (napríklad bez zavedenia stropovania) v rámci COMAGRI a následne v rámci trialógov EP, EK a Rady. Stanovisko následne podporila AKČR a SPPK.

Španielsky zástupca uviedol, že je nutné urýchlene aktivovať krízovú rezervu. Rovnako je nutné riešiť nestabilitu trhu a ohrozenia poľnohospodárstva EÚ v dôsledku importu z tretích krajín.

Zástupca poľských poľnohospodárov Marian Sikora uviedol, že v Poľsku prebiehajú každý týždeň vo štvrtok videokonferencie s ministrom poľnohospodárstva s cieľom vyriešiť súčasnú krízu a zabezpečiť likviditu poľnohospodárskych podnikov. Poľsko podporilo rozšírenie režimu súkromného skladovania a trhových opatrení na hovädzie a hydinové mäso a vajcia. Na všetko je ale nutné alokovať adekvátny rozpočet. Problémom je aj prúd tovaru a poľnohospodárskych komodít z Ukrajiny, ktorý vedie k narušeniu situácie na trhu v Poľsku. Dodal, že nevedia v súčasnosti umiestniť na domáci trh všetku doma vyprodukovanú hydinu, majú plné sklady.

Komisár pre poľnohospodárstvo uviedol, že EÚ musí zabezpečiť voľný pohyb tovaru. V prípade jeho narušenia je Komisia pripravená intervenovať. Prechodné obdobie skutočne musí byť dohodnuté rýchlo, je však previazané s rokovaniami o viacročnom finančnom rámci. V určitej situácii by sa mohlo stať, že by prechodné obdobie mohlo trvať len jeden rok (ak by VFR bol schválený rýchlo), ako bolo pôvodne plánované. Komisár ďalej uviedol, že poľnohospodárom musí byť dostupná nielen podpora z EÚ, ale aj podpory v rámci schém štátnej pomoci. Komisia sa snaží maximálne poľnohospodárom pomôcť, problémom je ale limitovaný európsky rozpočet. Podporu bude potrebné poskytovať aj malým podnikateľom, ktorí prídu o zamestnanie, a ktorí budú chcieť rozvinúť svoju poľnohospodársku činnosť do hlavného pomeru. Ohľadom Ukrajiny komisár uviedol, že Komisia sa snaží limitovať dovoz, ako najviac je to možné v rámci súčasných nastavení - doteraz, a to ani v prípade Mercosuru, Komisia nevyhodnotila, že by bolo potrebné zaviesť obmedzujúce limity pre voľný obchod.

Zástupkyňa anglickej NFU zdôraznila nutnosť posilnenia sebestačnosti.

Zástupkyňa lotyšských poľnohospodárov Maira Dzelzkalēja uviedla, že ceny mlieka prepadli o 10%. V tomto kontexte požiadala Komisiu o navýšenie intervenčných cien sušeného odstredeného mlieka.

Prezident CEJA uviedol, že dochádza k prepadu cien poľnohospodárskych komodít, dochádza k prepadu vyššie preplatených výplat, a to sa samozrejme podpisuje aj na situáciu mladých poľnohospodárov. CEJA preto uvítala opatrenia Komisie v oblasti voľného pohybu, rovnako tak podporila zavedenie režimu súkromného skladovania pre hovädzie mäso. Opatrenia by sa mala financovať z nových zdrojov.

Komisár pre poľnohospodárstvo vyjadril súhlas s nutnosťou zaistenia potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti.

Prezident Copa Joachim Rukwied zdôraznil, že je nevyhnutné zabezpečiť adekvátnu podporu poľnohospodárom zo zdrojov aj mimo poľnohospodárskeho rozpočtu, a zabezpečiť stabilný rozpočet SPP. Rukwied podporil odklad Európskej zelenej dohody a stratégie Z farmy na stôl, zavedenie súkromného skladovania a takisto podporil rýchle zavedenie prechodného obdobia pri zachovaní súčasných pravidiel SPP.

Ďalšie stretnutie s komisárom Wojciechowskim je plánované začiatkom